

Kulturális javak bejuttatására és behozatalára vonatkozó Európai Unió szabályozás

- Általános tilalom
- Behozatali engedély
- Importőri nyilatkozat

Általános tilalom	Behozatali engedély	Importőri nyilatkozat
A 2019/880-as EU rendelet mellékletének "A" részében felsorolt kulturális javak harmadik országból történő bejuttatása tilos, amennyiben azokat jogellenesen vitték ki a létrehozásuk vagy fellelésük szerinti ország területéről.	A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "B" részében felsorolt, 250 évnél régebbi kulturális javaknak, amelyek az EU vámterületén kívülről, harmadik országokból érkeznek, a behozatala behozatali engedélyhez kötött.	Azoknak a 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "C" részében felsorolt, 200 évnél régebbi kulturális javaknak a behozatalához, amelyek legalább 18,000 € értékűek, importőri nyilatkozat szükséges.

Hatályba lépés dátuma

2020. december 28.

Jogsabályi háttér

Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/880 rendelete (2019. április 17.) a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról 3. cikk (1) bekezdés.

A 2019/880-as EU rendelet mellékletének "A" részében felsorolt kulturális javak harmadik országból történő bejuttatása tilos, amennyiben azokat jogellenesen vitték ki a létrehozásuk vagy fellelésük szerinti ország területéről.

Érintett kulturális javak

A 2019/880-as EU rendelet mellékletének "A" részében felsorolt kulturális javak:

Kategória	Meghatározás
a)	> ritka állattani, növénytani, ásványtani és anatómiai gyűjtemények és példányok, illetve paleontológiai jelentőségű tárgyak
b)	> történelmi – beleértve a tudomány és a műszaki tudományok történetét, valamint a hadtörténetet és a társadalomtörténetet – vonatkozású javak, valamint a nemzet vezetőinek, gondolkodóinak, tudósainak és művészeinek életével és a nemzeti szempontból jelentős eseményekkel kapcsolatos javak
c)	> régészeti ásatások leletei (beleértve az engedélyezett és titkos ásatásokat egyaránt), szárazföldi vagy víz alatti régészeti felfedezésekből származó leletek
d)	> művészeti alkotások vagy történelmi műemlékek feldarabolt részei vagy régészeti lelőhelyek részei (A liturgikus ikonokat és szobrokat – a különállókat is – ebbe a kategóriába tartozó kulturális javaknak kell tekinteni.)
e)	> száz évesnél idősebb régiségek, például feliratok, érmék és vésett pecsétnyomók
f)	> etnológiai szempontból értékes tárgyak
g)	> művészeti értékkel bíró tárgyak, úgymint: • i. teljes egészében kézzel, bármilyen hordozóra vagy anyag alapulvételével készített képek, festmények vagy rajzok (az ipari rajzok, valamint gyári úton előállított és kézzel díszített cikkek kivételével); • ii. eredeti szobrok és szobrászművészeti alkotások, bármilyen anyagból; • iii. eredeti metszetek, lenyomatok és litográfiák (kőnyomatok);

	iv. eredeti művészi együttesek és összeállítások bármely anyagból;
h)	> ritka kéziratok és ősnymtatványok
i)	> különleges érdeklődésre számot tartó régi könyvek, dokumentumok és kiadványok (történelmi, művészeti, tudományos, irodalmi stb.), egyedileg vagy gyűjteményben
j)	> postai bélyegek, okmánybélyegek és hasonló bélyegek, egyedileg vagy gyűjteményben
k)	> archívumok, beleértve a hang-, fénykép- és mozgófényképészeti archívumokat
l)	> száz évesnél idősebb bútorok és régi hangszerek.

Kapcsolódó vámeljáráások

- Vámfelügyelet vagy vámellenőrzés hatálya alatt álló kulturális javaknak a 2019 / 880 számú rendelet 2. cikkében meghatározott belépése az Európai Unió vámterületére az alábbi célok egyikéből:**
 - kulturális javak szabad forgalomba bocsátása
 - vámraktározás
 - vámszabad területeket magában foglaló tárolás
 - ideiglenes behozatal
 - meghatározott célra történő felhasználást magában foglaló különleges felhasználás
 - aktív feldolgozás
- Kulturális javaknak bármely más olyan bejutattása az Európai Unió vámterületére, amely vámfelügyelet és vámellenőrzés hatálya alá tartozik:**
 - átmeneti megőrzés
 - árutovábbítás
 - átrakodás

Az ellenőrzés jellege

1. A bejuttatás és a behozatal folyamán

Célzott, és kockázatelemzés alapján végzett vámellenőrzések alapján akadályozható meg a tárgyak jogellenes bejuttatása. Az illegális bejuttatás megakadályozása a Nemzeti Adó- és Vámhivatal, valamint a kulturális javak hatóságának (Építési és Közlekedési Minisztérium – Kulturális Javak Főosztály) közös feladata. A két hatóság együttműködve vizsgálhatja a műtárgyak eredetének és birtokban tartásának jogszerűségét és a kellő gondosságot és körültekintést alátámasztó dokumentumokat.

2. A bejuttatást és a behozatalt követően

A vámszervek utólagos ellenőrzést is végezhetnek, de a bejuttatást követően sor kerülhet közúti ellenőrzésekre is.

Kulturális javak jogszerű eredetének ellenőrzése

- Az érdekelt ország:** Az ország, amelyben a kulturális javakat létrehozták vagy fellelték;
A vámhatóság ellenőrzi, hogy a kulturális javak kivitele a létrehozásuk vagy fellelésük helye szerinti ország jogszabályaival és rendelkezéseivel összhangban történt.
- Jogszerű eredetet igazoló dokumentumok**

A tárgy jogszerű eredetét és annak jogszerű birtokban tartását igazoló okmányok, amelyeket a lefolytatott ellenőrzés során be kell mutatni a következők lehetnek:

Elsősorban, kiviteli engedély, amennyiben az adott javak létrehozása vagy fellelése szerinti ország jogszabályai azt megkövetelik.

Másodsorban, bármely más olyan bizonyíték, ami alátámasztja, hogy a kulturális tárgyat a létrehozása vagy fellelése szerinti országból jogszerűen vitték ki (különösen azok a dokumentumok, amelyek azt bizonyítják, hogy az érintett javak kivitele idején az adott országban nem létezett kiviteli engedélyezési szabályozás).

- a kulturális tárgy (javak) múltbeli mozgásait bizonyító vámokmányok;
- értékesítési számlák;
- biztosítási dokumentumok;
- fuvarokmányok;
- állapotjelentések;
- tulajdonosi jogcímet igazoló dokumentumok, beleértve a közjegyző által hitelesített vagy saját kezűleg írt végrendeleteket, amelyek a készülésük szerinti országban érvényes jogszabályok szerint készültek;
- az exportőr, az eladó vagy harmadik fél által eskü alatt tett nyilatkozat;
- szakértői értékelések;
- múzeumi kiadványok, kiállítási katalógusok és szakfolyóiratban megjelent cikkek;
- aukciós katalógusok, hirdetések és más promóciós értékesítési anyagok;
- fotó- és videóbizonyítékok stb.

Kivétel az általános tilalmi szabály alól

Azon javak, amelyeket az Európai Unió vámterületén belül hoztak létre vagy leltek fel, mentesek az általános tilalmi szabály alól. Ezeket a javakat már védi a Tanács 116/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a kulturális javak kiviteléről, valamint az Európai Parlament és Tanács 2014/60/EU irányelve (2014. május 15.) a tagállamok területéről jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról.

Jogsértés esetén alkalmazható szankciók

Harmadik ország területéről jogellenesen kivitt kulturális javak bejuttatásáért örökségvédelmi bírság szabható ki a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 82. § (1) bekezdés g) pontjának megfelelően. A bírság összege 13 ezertől 325 millió forintig terjedhet. Súlyosabb esetekben ezt egészíti ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény pénzmosásra vonatkozó törvényi tényállása. Az elkövetővel szemben intézkedésként fogatosítható továbbá elkobzás vagy vagyoneklobzás.

Megjegyzések

- A tranzitárukra is érvényes az általános tilalom szabálya.
- A kulturális javak legális eredete szempontjából az érdekelt ország az az ország, amelyben a javakat létrehozták vagy fellelték. Az engedélyek és importőri nyilatkozatok szempontjából azonban érdekelt országnak tekinthető az a legutóbbi ország, melyből a kulturális tárgyat kihozták és ahol öt évnél hosszabb időszakon keresztül volt fellelhető.
- Az általános tilalmi szabály érvényessége nem szűnik meg a behozatali engedély és az importőri nyilatkozat legkésőbb 2025. június 28-i bevezetésével.

Általános tilalom	Behozatali engedély	Importőri nyilatkozat
A 2019/880-as EU rendelet mellékletének "A" részében felsorolt kulturális javak harmadik országból történő bejuttatása tilos, amennyiben azokat jogellenesen vitték ki a létrehozásuk vagy fellelésük szerinti ország területéről.	A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "B" részében felsorolt, 250 évnél régebbi kulturális javaknak, amelyek az EU vámterületén kívülről, harmadik országokból érkeznek, a behozatala behozatali engedélyhez kötött.	Azoknak a 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "C" részében felsorolt, 200 évnél régebbi kulturális javaknak a behozatalához, amelyek legalább 18,000 € értékűek, importőri nyilatkozat szükséges.

Hatályba lépés dátuma

Legkésőbb 2025. június 28., amikor az ICG (Import of Cultural Goods), az EU Bizottsága által létrehozott elektronikus rendszer működésbe lép.

Jogszabályi háttér

1. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/880 rendelete (2019. április 17.) a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról – 4. cikk és 3. cikk 2-8. bekezdései;
2. A Bizottság (EU) 2021/1079 végrehajtási rendelete (2021. június 24.) a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról szóló (EU) 2019/880 európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról – 6., 7., 8., 9., 10., 16., 17., 19. cikkek;

A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "B" részében felsorolt, 250 évnél régebbi kulturális javaknak a behozatala, amelyek gyakran az illegális műkincskereskedelemnek leginkább kitett harmadik országokból érkeznek, behozatali engedélyhez kötött.

A behozatali engedély iránti kérelem benyújtása és az engedély kiállítása a központi elektronikus ICG rendszeren keresztül történik. A behozatali engedély annak a tagállamnak az illetékes hatósága (Magyarországon az Építési és Közlekedési Minisztérium Kulturális Javak Főosztálya) állítja ki, amelyben a kulturális javakat első alkalommal a lent megnevezett vámeljárással egyike alá vonják. A kiállított behozatali engedélyek az EU egész területén érvényesek.

Érintett kulturális javak

A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "B" részében felsorolt, harmadik országból származó kulturális javak:

Kategória	Meghatározás és KN (Kombinált Nomenklátúra)	Kor
c)	> régészeti ásatások leletei, (beleértve az engedélyezett és titkos ásatásokat egyaránt) vagy szárazföldi vagy víz alatti régészeti felfedezésekből származó leletek (ex 9705; ex 9706)	250 évnél régebbi
d)	> művészeti alkotások vagy történelmi műemlékek feldarabolt részei vagy régészeti lelőhelyek részei (A liturgikus ikonokat és szobrokat – a különállókat is – ebbe a kategóriába tartozó kulturális javaknak kell tekinteni.) (ex 9705; ex 9706)	

Kulturális javaknak a 2019 / 880 számú rendelet 2. cikkében meghatározott behozatala az Unió vámterületére az alábbi célok egyikéből:

- kulturális javak szabad forgalomba bocsátása
- vámraktározás
- vámszabad területeket magában foglaló tárolás
- ideiglenes behozatal
- meghatározott célra történő felhasználást magában foglaló különleges felhasználás
- aktív feldolgozás

Az ellenőrzés jellege

1. A behozatal előtt

A kulturális javak behozatalát megelőzően a behozatali engedélyt minden esetben annak a tagállamnak az illetékes hatóságától szükséges igényelni, amelyben a javakat a fent említett vámeljárások egyike alá vonták. Magyarországon a kulturális javak hatósága (ÉKM – KJF) vizsgálja a kulturális javak legális eredetét és birtokban tartását, valamint a kérelmező által tanúsított kellő gondosságot. Ezt követően a minisztérium kiállítja az engedélyt vagy visszautasítja a kérelmet, a teljes kérelemnek a kérelmező általi benyújtásától számított 90 napon belül.

2. A behozatal alatt

A vámhatóság a behozatali vámeljárások során elvégzi a behozatali engedélykés és az áru azonosságának, az eljáráshoz tartozó, rendelkezésre álló egyéb dokumentumok, adatok szisztematikus ellenőrzését.

3. A behozatal után

A vámszervek utólagos ellenőrzést is végezhetnek, de a behozatalt követően sor kerülhet közúti ellenőrzésekre is, azt követően, hogy az ICG-rendszer működésbe lépett. (legkésőbb 2025. június 28.)

Kulturális javak jogszerű eredetének ellenőrzése

1. Az érdekelt ország

Főszabály szerint, az ellenőrzés arra irányul, hogy a kulturális javak kivitele a létrehozásuk vagy fellelésük szerinti ország törvényeivel és rendeleteivel összhangban történt-e.

Kivételes esetben, a behozatali engedély kérelmezője az export jogszerűségéről nyilatkozhat, amennyiben a kulturális tárgy létrehozása vagy fellelése szerinti ország helyett olyan országból hozza be a tárgyat, ahol a műtárgy

- az ideiglenes felhasználástól, árutovábbítástól, újrakivitteltől és átrakodástól eltérő célból,
- több, mint öt éven keresztül fellelhető volt.

Ilyen nyilatkozat két esetben tehető:

1. az ország, ahol a kulturális tárgyat létrehozták vagy fellelték, nem beazonosítható;
2. a kulturális tárgyat a létrehozása vagy fellelése szerinti országból még 1972. április 24. előtt, vagyis az 1970-es UNESCO Egyezmény hatályba lépését megelőzően vitték ki.

2. Jogszerű eredetet igazoló dokumentumok

A behozatali engedély iránti kérelem alátámasztására benyújtandó dokumentumok típusai az alábbiak lehetnek:

Elsősorban, kiviteli engedélyek, amennyiben ezt az érintett javak esetében az érdekelt ország jogszabályai megkövetelik;

Másodsorban, bármely más olyan dokumentum, amely bizonyítja az adott kulturális tárgynak az érdekelt országból történő jogszerű exportját (különösen azok a dokumentumok, amelyek azt bizonyítják, hogy az érintett javak kivitele idején az adott országban nem létezett kiviteli engedélyezési szabályozás):

- a kulturális tárgy múltbeli mozgásait bizonyító vámokmányok;
- értékesítési számlák;
- biztosítási dokumentumok;
- fuvarokmányok;
- állapotjelentések;
- tulajdonosi jogcímet igazoló dokumentumok, beleértve a közjegyző által hitelesített vagy saját kezűleg írt végrendeleteket, amelyek a készülésük szerinti országban érvényes jogszabályok szerint készültek;
- az exportőr, az eladó vagy harmadik fél által eskü alatt tett nyilatkozat;
- szakértői értékelések;
- múzeumi kiadványok, kiállítási katalógusok és szakfolyóiratban megjelent cikkek;
- aukciós katalógusok, hirdetések és más promóciós értékesítési anyagok;
- fotó- és videóbizonyítékok stb.

Kivételek a behozatali engedélyezés alól

1. **Kulturális javak, amelyeket az unió területén hoztak létre vagy leltek fel.** Ezeket a javakat már védi a Tanács 116/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a kulturális javak kiviteléről, valamint az Európai Parlament és Tanács 2014/60/EU irányelve (2014. május 15.) a tagállamok területéről jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról.
2. **Kulturális javak, amelyek “visszahozott javak” (tértiáru) az Uniós Vámkódex 203. cikke értelmében.** Ezek olyan kulturális javak, amelyeket nem az Unió vámterületén hoztak létre vagy leltek fel, de uniós javakként vitték azokat ki (pl.: európai uniós kiviteli engedéllyel) és az Unió vámterületére három éven belül visszakerülnek.
3. **Menedéktárban elhelyezett javak.** Olyan harmadik országból származó javak, amelyeket ott az eltűnés vagy a megsemmisülés veszélye fenyeget fegyveres konfliktus vagy természeti katasztrófa miatt, és az Unió vámterületére való behozataluk biztonságos megőrzésük céljából történt.
4. **Az Unió vámterületére történő ideiglenes behozatal** oktatási, tudományos, megőrzési, helyreállítási, kiállítási, digitalizálási, előadó-művészeti, tudományos intézetek által folytatott kutatási, valamint múzeumok és hasonló intézmények közötti együttműködés céljából az Uniós Vámkódex 250. cikke alapján.

Kereskedelmi művészeti vásárokon értékesítésre kínált tárgyakra vonatkozó eljárás

A kulturális javak művészeti vásárokon (pl.: TEFAF European Fine Art Fair, stb.) történő megjelenítésének megkönnyítése érdekében a behozatali engedély feltételeinek megkövetelése helyett ideiglenes behozatal esetén az importőr tehet egy egyszerű importőri nyilatkozatot a 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet “B” részben felsorolt kulturális javakról.

Ugyanakkor a behozatali engedélyezési eljárás lefolytatása kötelező, amennyiben a vásáron bemutatott kulturális javak valamelyikét a művészeti vásáron értékesítik és a tárgy a vásárt követően az Unió területén marad.

Jogsértés esetén alkalmazható szankciók

Örökségvédelmi bírság szabható ki a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 82. § (1) bekezdés g) pontjának megfelelően. A bírság összege 13 ezertől 325 millió forintig terjedhet. Súlyosabb esetekben ezt egészíti ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény pénzmosásra vonatkozó törvényi tényállása. Az elkövetővel szemben intézkedésként fogatosítható továbbá elkobzás vagy vagyonelkobzás. Jogellenes behozatal esetén a vámszervek a vámjogszabályok megsértése miatt vámigazgatási bírságot szabhatnak ki.

Megjegyzés

- A tranzitárúk nem tartoznak a behozatali engedélyköteles javak közé.
- Jogszerű eredet szempontjából az érdekelt ország szélesebb fogalomkör, mint “az ország, melyben a javakat létrehozták és fellelték”.
- Két szisztematikus ellenőrzés van: egy előzetes, melyet a kulturális javak hatósága végez, amikor megvizsgálja a behozatali engedély iránti kérelmet, valamint a vámhatósági ellenőrzés, amely a behozatal folyamán történik, és a tárgy azonosítására, az engedélyek meglétének, adattartalmának és az eljáráshoz tartozó, rendelkezésre álló egyéb dokumentumok ellenőrzésére irányul. Ezen okmányoknak a nyilatkozatot tevő birtokában kel lenniük, a vámszervek kérésére be kell mutatni.

3. Tájékoztató lap

Általános tilalom	Behozatali engedély	Importőri nyilatkozat
A 2019/880-as EU rendelet mellékletének "A" részében felsorolt kulturális javak harmadik országból történő bejuttatása tilos, amennyiben azokat jogellenesen vitték ki a létrehozásuk vagy fellelésük szerinti ország területéről.	A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "B" részében felsorolt, 250 évnél régebbi kulturális javaknak, amelyek az EU vámterületén kívülről, harmadik országokból érkeznek, a behozatala behozatali engedélyhez kötött.	Azoknak a 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "C" részében felsorolt, 200 évnél régebbi kulturális javaknak a behozatalához, amelyek legalább 18,000 € értékűek, importőri nyilatkozat szükséges.

Hatályba lépés dátuma

Legkésőbb 2025. június 28., amikor az ICG (Import of Cultural Goods), az EU Bizottsága által létrehozott elektronikus rendszer működésbe lép.

Jogszabályi háttér

1. Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2019/880 rendelete (2019. április 17.) a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról – 5. cikk és 3. cikk 2-8. bekezdései;
2. A Bizottság (EU) 2021/1079 végrehajtási rendelete (2021. június 24.) a kulturális javak bejuttatásáról és behozataláról szóló (EU) 2019/880 európai parlamenti és tanácsi rendelet egyes rendelkezéseinek végrehajtására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról – 11., 12., 13., 16., 18., 19. cikkek;

A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "C" részében felsorolt, 200 évnél régebbi kulturális javaknak a behozatalához, amelyek egyenként legalább 18,000 € értékűek, importőri nyilatkozat szükséges.

Az importőri nyilatkozatnak a következőket kell tartalmaznia:

1. az áruk birtokosa által aláírt nyilatkozat arról, hogy a kulturális javak kivétele egyrészt abból az országból történt, amelyben azokat létrehozták vagy fellelték, másrészt pedig hogy a kivitelre az említett országnak a kivitel időpontjában hatályos törvényeivel és jogszabályaival összhangban került sor; valamint
2. szabványosított dokumentum, amely kellő részletességgel bemutatja a szóban forgó kulturális javakat, hogy azokat a hatóságok azonosítani tudják, és hogy kockázatelemzést és célzott ellenőrzéseket lehessen végezni.

Érintett kulturális javak

A 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet C részében felsorolt, harmadik országból származó kulturális javak:

Kategória	Meghatározás és KN (Kombinált Nomenklátúra)	Kor	Érték
a)	> ritka állattani, növénytani, ásványtani és anatómiai gyűjtemények és példányok, illetve paleontológiai jelentőségű tárgyak (ex 9705)	200 évnél régebbi	darabonként legalább 18,000 €
b)	> történelmi – beleértve a tudomány és a műszaki tudományok történetét, valamint a hadtörténetet és a társadalomtörténetet – vonatkozású javak, valamint a nemzet vezetőinek, gondolkodóinak,		

	tudósainak és művészeinek életével és a nemzeti szempontból jelentős eseményekkel kapcsolatos javak (ex 9705)		
e)	> régiségek, például feliratok, érmék és vésett pecsétnyomók (ex 9706)		
f)	> etnológiai szempontból értékes tárgyak (ex 9705)		
g)	> művészeti értékkel bíró tárgyak, úgymint: • teljes egészében kézzel, bármilyen hordozóra vagy alapulvételével készített képek, festmények vagy rajzok, (az ipari rajzok, valamint gyári úton előállított és kézzel díszített cikkek kivételével) (ex 9701) • eredeti szobrok és szobrászművészeti alkotások, bármilyen anyagból (ex 9703) • eredeti metszetek, lenyomatok és litográfiák (kőnyomatok) (ex 9702) • eredeti művészi együttesek és összeállítások bármely anyagból (ex 9701)		
h)	> ritka kéziratok és ősnymtatványok (ex 9702; 9706)		
i)	> különleges érdeklődésre számot tartó régi könyvek, dokumentumok és kiadványok (történelmi, művészeti, tudományos, irodalmi stb.), egyedileg vagy gyűjteményben (ex 9705; 9706)		

Különleges eljárás a kereskedelmi művészeti vásárokról történő ideiglenes behozatal esetére:

Azok a 2019/880-as EU rendelethez tartozó melléklet "B" részében felsorolt kulturális javak, amelyek harmadik országból érkeznek, és amelyek behozatala általában behozatali engedélyhez kötött, időszakos jelleggel importőri nyilatkozattal is behozhatók az Unió vámterületére kereskedelmi művészeti vásárokról. Ugyanakkor a behozatali engedélyezési eljárás lefolytatása kötelező, amennyiben a vásáron bemutatott kulturális javak valamelyikét a művészeti vásáron értékesítik és az a vásárt követően az Unió területén marad.

Kategória	Meghatározás és KN (Kombinált Nomenklátúra)	Kor
c)	> régészeti ásatások leletei, (beleértve az engedélyezett és titkos ásatásokat egyaránt) vagy szárazföldi vagy víz alatti régészeti felfedezésekből származó leletek (ex 9705; ex 9706)	250 évnél régebbi
d)	> művészeti alkotások vagy történelmi műemlékek feldarabolt részei vagy régészeti lelőhelyek részei (A liturgikus ikonokat és szobrokat – a különállókat is – ebbe a kategóriába tartozó kulturális javaknak kell tekinteni) (ex 9705; ex 9706)	

Vonatkozó vám eljárások

Kulturális javaknak a 2019 / 880 számú rendelet 2. cikkében meghatározott behozatala az Unió vámterületére az alábbi célok egyikéből:

- kulturális javak szabad forgalomba bocsátása
- vámraktározás
- vámszabad területeket magában foglaló tárolás
- ideiglenes behozatal
- meghatározott célra történő felhasználást magában foglaló különleges felhasználás
- aktív feldolgozás

1. Behozatal alatt

Az importőri nyilatkozatokat a vámszervek behozatal folyamán rendszeresen ellenőrzik. A vámszervek bekérhetik az importőri nyilatkozatot alátámasztó dokumentumokat, amennyiben a körülmények és az illegális kereskedelem észlelhető kockázata alapján úgy ítéli meg. Szükség esetén a benyújtott dokumentumokat a vámhatóság és a kulturális javak hatósága együttesen vizsgálja.

2. Behozatal után

A vámszervek utólagos, célzott ellenőrzést végezhetnek, de a behozatal után sor kerülhet közúti ellenőrzésre is, azt követően, hogy az ICG-rendszer működésbe lépett. (legkésőbb 2025. június 28.)

Kulturális javak jogszerű eredetének ellenőrzése

1. Az érdekelt ország

Főszabály szerint, az ellenőrzés arra irányul, hogy a kulturális javak kivitele a létrehozásuk vagy fellelésük szerinti ország törvényeivel és rendeleteivel összhangban történt.

Kivételes esetben, a behozatali engedély kérelmezője az export jogszerűségéről nyilatkozhat, amennyiben az a kulturális tárgy létrehozása vagy fellelése szerinti ország helyett olyan országból importál, ahol a kulturális tárgy fellelhető volt

- több, mint öt éven keresztül,
- az ideiglenes felhasználástól, árutovábbítástól, újrakivitteltől és átrakodástól eltérő célból.

Ilyen nyilatkozat két esetben tehető:

1. az ország, ahol a kulturális tárgyat létrehozták vagy fellelték, nem beazonosítható;
2. a kulturális tárgyat a létrehozása vagy fellelése szerinti országból még 1972. április 24. előtt, vagyis az 1970-es UNESCO Egyezmény hatályba lépését megelőzően vitték ki.

2. Jogszerű eredetet igazoló dokumentumok

Az importőri nyilatkozat alátámasztására benyújtandó dokumentumok típusai az alábbiak lehetnek:

Elsősorban, kiviteli engedélyek, amennyiben ezt az érintett javak esetében az érdekelt ország jogszabályai megkövetelik;

Másodsorban, bármely más olyan dokumentum, amely bizonyítja az adott kulturális tárgynak az érdekelt országból történő jogszerű exportját (különösen azok a dokumentumok, amelyek azt bizonyítják, hogy az érintett javak kivitele idején az adott országban nem létezett kiviteli engedélyezési szabályozás):

- a kulturális tárgy múltbeli mozgásait bizonyító vámokmányok;
- értékesítési számlák;
- biztosítási dokumentumok;
- fuvarokmányok;
- állapotjelentések;
- tulajdonosi jogcímet igazoló dokumentumok, beleértve a közjegyző által hitelesített vagy saját kezűleg írt végrendeleteket, amelyek a készülésük szerinti országban érvényes jogszabályok szerint készültek;
- az exportőr, az eladó vagy harmadik fél által eskü alatt tett nyilatkozat;
- szakértői értékelések;
- múzeumi kiadványok, kiállítási katalógusok és szakfolyóiratban megjelent cikkek;
- aukciós katalógusok, hirdetések és más promóciós értékesítési anyagok;
- fotó- és videóbizonyítékok stb.

Kivételek a behozatali engedélyezés alól

1. **Kulturális javak, amelyeket az Unió területén hoztak létre vagy leltek fel.** Ezeket a javakat már védi a Tanács 116/2009/EK rendelete (2008. december 18.) a kulturális javak kiviteléről, valamint az Európai Parlament és Tanács 2014/60/EU irányelve (2014. május 15.) a tagállamok területéről jogellenesen kivitt kulturális javak visszaszolgáltatásáról.
2. **Kulturális javak, amelyek "visszahozott javak" (tértiáru) az Unió Vámkódex 203. cikke értelmében.** Ezek olyan kulturális javak, amelyeket nem az Unió vámterületén hoztak létre vagy leltek fel, de uniós javakként vitték azokat ki (pl.: európai uniós kiviteli engedéllyel) és az Unió vámterületére három éven belül visszaszerülnek.
3. **Menedéktárban elhelyezett javak.** Olyan harmadik országból származó javak, amelyeket ott az eltűnés vagy a megsemmisülés veszélye fenyeget fegyveres konfliktus vagy természeti katasztrófa miatt, és az Unió vámterületére való behozataluk biztonságos megőrzésük céljából történt.
4. **Az Unió vámterületére történő ideiglenes behozatal** oktatási, tudományos, megőrzési, helyreállítási, kiállítási, digitalizálási, előadó-művészeti, tudományos intézetek által folytatott kutatási, valamint múzeumok és hasonló intézmények közötti együttműködés céljából az Unió Vámkódex 250. cikke alapján.

Jogsértés esetén alkalmazható szankciók

Örökségvédelmi bírság szabható ki a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény 82. § (1) bekezdés g) pontjának megfelelően. A bírság összege 13 ezertől 325 millió forintig terjedhet. Súlyosabb esetekben ezt egészíti ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény pénzmosásra vonatkozó törvényi tényállása. Az elkövetővel szemben intézkedésként foganatosítható továbbá elkobzás vagy vagyonelkobzás. Jogellenes behozatal esetén a vámszervek a vámjogszabályok megsértése miatt vámigazgatási bírságot szabhatnak ki.

Megjegyzés

- A tranzitáruk nem tartoznak az importőri nyilatkozatköteles javak közé.
- Jogszerű eredet szempontjából az érdekelt ország szélesebb fogalomkör, mint "az ország, melyben a javakat létrehozták és fellelték".
- Az importőri nyilatkozat meglétét a vámszervek minden esetben ellenőrzik. A legális eredetet alátámasztó dokumentumoknak a nyilatkozattevő birtokában kell lenniük, azokat a vámszervek kérésére be kell mutatni.

További információ:

Építési és Közlekedési Minisztérium – Kulturális Javak Főosztály
<https://oroksegyvedelem.kormany.hu/mutargybehozatal>

Nemzeti Adó és Vámhivatal
<http://nav.gov.hu>
<https://nav.gov.hu/igazgatosagok/ugyfelszolgalat-kereso>

[ÉKM-KJF, 2025. március 14.]